

Barcelona homenatja el nebot de Picasso

Cinc museus i galeries de Barcelona obren simultàniament cinc exposicions dedicades a l'artista català, mort el 2000, que va crear sota l'influx picassà

Vilató torna a casa

Maria Palau
BARCELONA

A Javier Vilató el va perseguir tota la vida un afegit maleit i diví alhora: Javier Vilató... *el nebot artista de Picasso*. El va arrossegar més ell que el seu germà, també artista, que signava les obres amb un críptic J. Fin justament per ocultar el parentesc. Vilató va viure i va crear sota l'influx –i la generositat– del seu oncle, però mai el va utilitzar per a la seva pròpia celebritat. Discret i prudent, s'incomodava molt amb els tafaners que furgaven en els secrets de la seva família.

Fill del neuropsiquiatre Joan Baptista Vilató i de Dolores Ruiz Picasso, Javier Vilató, nascut el 1921, es va criar il·luminat pel visionari univers visual de les obres barcelonines de Picasso que estaven penjades a les parets de casa seva o de casa els seus avis, primer a la Barceloneta i després al passeig de Gràcia, d'on sortirien alguns anys després per farcir les col·leccions del Museu Picasso. Vilató va ser un artista marrec com ho va ser Picasso 40 anys abans, amb la complicitat d'una àvia, *doña* María, que li preparava les teles amb sensibilitat i intel·ligència, com les hi havia preparat al seu fill 40 anys abans.

Tot i que va desaparèixer del mapa barceloní el 1946 –ell i el seu germà van ser becats pel govern francès i es van instal·lar definitivament a París–, no va perdre el contacte amb la seva ciutat natal. Per diferents circumstàncies, però, va exposar poc la seva obra a Barcelona. Per això, quan la Sala Dalmau li va organitzar una

Marianne, la vídua de Javier Vilató, amb un bell retrat seu que llueix al Museu Picasso ■ QUIM PUIG

exposició, ja el 1999, es va il·lusionar molt, “com un nen petit”, recorda el seu fill Xavier. I més que es va entusiasmar quan l'Ajuntament de Barcelona li va prometre que li dedicaria una retrospectiva de primera. Tres mesos després Vilató moria.

El gran homenatge promès ha anat desafiant diferents adversitats i, finalment, dotze anys després, ja és una realitat. Una realitat en cinc dimensions, ja que l'exposició es desplega en cinc seus diferents (en total, s'hi apleguen més de 160 obres), cada una amb

un vincle especial amb Vilató: la Galeria Joan Gaspar, la Sala Dalmau, el Museu Frederic Marès, l'Espai Volart 2 de la Fundació Vila Casas i, el clímax del circuit, el Museu Picasso.

Va copiar en excés al seu oncle? El circuit d'exposicions és el lloc ideal per reobrir el debat

Circuit per cinc exposicions:

- Museu Picasso (Montcada, 15)
- Museu Frederic Marès (Plaça de Sant Iu, 5)
- Espai Volart 2 (Ausiàs March, 22)
- Sala Dalmau (Consell de Cent, 349)
- Galeria Joan Gaspar (Plaça del Doctor Letamendi, 1)

Una excel·lent ocasió per, a més d'homenatjar-lo, trencar –o confirmar– els tòpics que sempre han planat sobre l'obra de Vilató: copiava en excés a Picasso? “Ara sí que serà l'hora de parlar de la seva obra; fins ara tothom n'ha parlat sense haver-ne vist cap”, exclama Xavier Vilató, que ha tingut cura del comissariat del projecte.

Es al museu del carrer Montcada on es recomana començar el períple expositiu –ho recomana Pilar Vélez, la coordinadora de l'homenatge–, perquè allà és on se situa el personat-

ge en clau biogràfica i on es *desconstrueixen* els seus llaços de sang amb Picasso. Es mostren valuosos documents inèdits que demostren –per si algú en dubtava– la forta estima que el geni sentia pel seu nebot, al qui a vegades tractava com un fill propi, per no dir fins i tot com el seu àlter ego artístic. Tot desxifrant els documents, el visitant podrà capbussar-se en les pintures de més gran format que va produir Vilató, fidels a un art que és un cant a la vida i a les passions mediterrànies. A més, hi llueix una

peça singular, una pintura feta a quatre mans amb el seu oncle, signada justament així, *Vilató y su tío*.

Si no la primera, la segona exposició que cal visitar és la de l'Espai Volart 2, on s'imposen les peces més personals de Vilató, les més alliberades dels tòpics picassians. A les sales de la Fundació Vila Casas, on el 2005 es va presentar la primera exposició pòstuma de Vilató, s'han penjat obres de bestioles, una temàtica que li encantava representar, molt sovint amb un deix mironià. Vilató pintava els animalons que veia a la seva casa d'estiu de l'Alacant, apartada de la ciutat, sense electricitat ni aigua.

Al pati del Museu Marès hi dansen una desena d'escultures en bronze, obres que Vilató va crear els últims anys de la seva vida –n'hi una de corprenedora dedicada a la seva àvia Maria–. “Va morir esculpint”, assegura la vídua, Marianne. I, en contrast amb la producció escultòrica, a la Galeria Gaspar es descobreix el Vilató gravador, faceta que va conrear tota la vida, des que el 1939 va arribar a París, des del camp d'Argelers, rescatat per Picasso.

El recorregut es pot culminar a la Sala Dalmau, tot i que s'hi pot iniciar. Els galeristes Draper han preparat un muntatge exquisit amb bodegons de diferents èpoques. ■

*** Vilató (1921-2000). Barcelona-París. Un camí de llibertat.** MUSEU PICASSO, MUSEU MARÉS, ESPAI VOLART 2, SALA DALMAU I GALERIA JOAN GASPAR. A PARTIR DEL 17 DE MAIG.